

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Letna naročnina v državi 30 Din, Evropi 72 Din, z Mar. Listom letno 100 Din, v državaj prek morja 3 dolare na leto Novine i M. List s kalendarom. Na skupni naslov pri širitelaj v državi je letna naročnina 24 Din. Plačati se mora naprej. Št. pložnice 11806. Rokopisi se ne vračajo. Cena oglasov: Cela stran 800 Din, pol strani 400 din. i tak niže. Poslano med tekstom vsaka reč 2 Din, mali oglasi do 10 reči 5 Din, više vsaka reč 1-50 Din.

Vredništvo v Lendavi hš. 67. — Uprava v Črensovcih, Slovenska Krajina.

Slovenska Krajina,
Najlepša mlina:
Lubléna Ravenska,
Gorička, Dolenska i
Ne poznam jaz lepš'ga sveta,
Vsa sladkost si moj'ga srca:
Slovenska Krajina,
mili moj dom,
Pozabo te nikdar, nikde
ne bom.

Del malega naroda

Zadnje čase smo videli, da so celo večji narodi podlegli premoči še večjih. Ko to pišemo, se zdi, da tragično podlega mali finski narod. Torej je razumljivo, če se v teh časih mali narodi s strahom ozirajo v bodočnost in žalostno izprašujejo, kako dolgo bodo še lahko obstojali.

Prišel je čas, ko se mali narodi morajo vprašati, ali imajo sploh pravico do obstoja, oziroma v kakem razmerju so do velikih narodov. O tem lepo razpravlja slovenski filozof Veber v knjigi „Nacionalizem in krščanstvo“, kjer ugotavlja posebnosti malega naroda: mora se predvsem prilagojevati, zato računava z dejstvi in to ga vzgoji, da mu je zlasti resnica kaj takega, kar v enaki meri velja za vse in ne samo za malega, zato so prav mali narodi izvoljeni glasniki prave kulture. To je važna naravna razlika, ki kaže celo prednosti „malega“ naroda pred „velikim“. Za veliki narod je naravna zlasti umetnost dramatično-epskega tipa, za mali narod pa lirično-osebna (naš pesnik Prešeren!). Mali narod se kaj hitro zave svojega posebnega notranjega bistva; rodi se mu trdna zavest, da je vreden in potreben člen človeške skupnosti. Mali narod lahko kulturno vpliva zelo odločilno: Atenci, ki jih je bilo komaj milijon in so vendar položili temelje tudi vsemu nadaljnjemu kulturnemu razvoju Evrope. Genij, veliki duh malega naroda dobi celo značilno prednost pred velikimi duhovi velikih narodov, ker se že po naravi stvari mora boriti z veliko večjimi ovirami. Krščansko pojmovanje, ki daje človeku edinstveno mesto v vsem stvarstvu, je malemu narodu najmočnejša opora, če ne edina. Zato so taki pisatelji, ki uspešno širijo protikrščansko materialistično gledanje na svet, pravi „sovražniki št. 1“ malega naroda! (Pri tem zaenkrat, žal, ne moremo izvzeti našega Miška Kranjca.) Mali narod pravega smisla življenja v sami praksi ne more najti, ker ga ta na vse strani ovira in mori; zato najde smisel v onstranskem, nadzemskem, nadzakupstvenem idealu, torej zopet pride skupaj z idealom krščanstva. S tem seveda ni rečeno, da se ne bi boril, ampak brezdelno čakal na „onstransko glorio“: nasprotno, ravno krščanstvo s svojo idejo kraljestva božjega na zemlji, ga priganja in mu

Banski svet v Ljubljani je zasedao.

V uvodnom govori je ban Dr. Natlačen tudi povdaro važnost boja proti komunizmu. Pri tom bi posebno šola i časopisje moralo pomagati. „Jutro“ je banov govor potvoriло, netočno poročalo.

Govor g. Klekla:

Cerkev in občina sta samostojni edinici in juridični osebi, ki imata iste podanike: občani so župljani in župljani so občani. Že to dejstvo zahteva, da sodelujeta; še bolj pa to zahteva namen, ki ga obe morata doseči: Cerkev narastek jakostnega življenja in nadnaravni red, občina pa naravni red in napredek v blagostanju občanov. Povsod so vidni dobri sadovi, ako Cerkev in občina sodelujeta. Nasprotno pa, kjer si nasprotujeta, odnosno, kjer občina ovira poslanstvo Cerkve, ki to ima od božjega Ustanovitelja, tam so ruševine za eno in drugo.

Cerkev po zapovedi svojega božjega Ustanovitelja pobija pijanost, največjega sovražnika jakosti, ki vodi v gmotno in moralno propast, podpira akcije, ki obubožajo narod; narodni prirastek ovira. Kar Cerkev na tem prostoru zida, to občine podirajo z gostimi plesnimi veseljami, celo v postnem času. Nekdaj so gasilci nedeljo za nedeljo prirejali same veselice; danes je v tem oziru

sicer nekoliko bolje, vendar ni še zadovoljivo.

Najnevarnejša gnezda za pijančevanje so „pinteši“ — nezakoniti vinotoči. — Morda polovnjak pripova, pa toči celo leto; včasih pa sploh nič ne pripova in vendar toči. Tu se zbira mladina že od 15. leta naprej (imamo pa tudi več slučajev, da prihaja sem celo šolska mladina!) in to cele noči. Tako se že v rani mladosti pokvarja, postanejo alkoholiki, ki nimajo smisla za nič plemenitega. Kurnjeki, granari, kleti se praznijo radi teh pintešev. Ko pa ta denar ni zadosti, potem ga še na drug način iščejo, z švercanjem: zdaj so začeli sol švercati, od nas namreč prek na Madžarsko, ker je pri nas cenejša; ravnotako v Austrijo. — Vendar dozdej oblasti niso še noben pinteš zaprle!

Predlagam, da se v Lendavi zgradi, s pomočjo banovine, vzorna klet za vino, odkoder se lahko prodaja; zakaj ravno to, da se vino ne more prodati, je deloma tudi vzrok za obstoj pintešev.

G. Bačič od Grada je govorio

od težav ciganskoga pitanja pri nas. Odločno je nastopil proti tom, da bi pri nas zdravile trahom zaščitne sestre. Za povzdig Goričkoga naj se pri Gradi ustanovi okrajno sodišče. Dvoje grofovskih posestev, ki majo „supermaksimum“, naj se razdeli med potrebne, da nede prekesno i uredba ne zastara. Zavolo vnoгих nepoštenosti pri trgovini s sadom naj se uvede

tozadevna kontrola. Naj se poenostavijo brezštevilne formalnosti, ki so potrebne za živinski potni list; tudi lovski zakon naj se spremeni.

Ljuba Davidovič mrtev.

Premiñoči ponedeljek je v Beogradu vmro v visokoj starosti, 77 let, Ljuba Davidovič, predsednik vlade v pokoji i ustanovitelj i voditelj demokratske stranke.

da moč, da razvija vse svoje sile v neprestanem delu za čim lepšo podobo življenja že na tem svetu.

Moramo reči, da filozof Veber razvija zelo tolažilne misli za mali narod. Slovenci smo tak mali narod, ki torej kljub vsem težavam sme vendar z zaupanjem zreti v bodočnost, kar se tiče načelne pravice do obstoja in celo potrebe obstoja malega naroda. Ali vendar moramo zreti s strahom v bodočnost in to iz razloga, ker si sami kopamo grob, ker izumiramo, številčno nazadujemo, kakor je to z žalostjo moral ugo-

toviti g. ban na zasedanju banovinskega sveta zadnja tedna. Če se bo ta rana širila, potem nam seveda prav nič ne pomaga še tako trdno filozofsko in krščansko načelo o veliki vrednosti malega naroda: če pa sami nočemo živeti!

Posebej postanemo zaskrbljeni mi v naši krajini, saj je g. ban moral dobesedno ugotoviti: „Kakor je razvideti, so posebno prizadeta po padanju rojstev naša mesta, med podeželskimi okraji pa predvsem Murska Sobotka, Logatec, Radovljica, Laško, Ljubljana okolica in Celje

Okrožnica papeža Pija XII.

„Summi Pontificatus“.

Ko to prvo okrožnico Našega papeževanja s polnim zaupanjem izdajamo v znamenju Kristusa Kralja, smo popolnoma prepričani, da bodo vsi verniki to sprejeli z veselim srcem. Skušnja nas namreč uči, da stiska in preizkušnje našega časa v katoliškem občestvu budijo zavest skupnosti in nesebično povezanost bratske vzajemnosti v tako odlični meri, kot morda redko kdaj prej. V vseh, ki verujejo v Boga in hodijo za Kristusom kot svojim učnikom, se prebujajo zavest skupne nevarnosti. V dneh, ko smo s trepetajočim korakom, pa polni zaupanja v Boga, stopali na prestol, ki je po smrti Našega velikega prednika ostal prazen, nam je bila ta zavest katoliške skupnosti, ki se v trdi sedanjosti tako mogočno razrašča, v veliko tolažbo in oporo.

Živo se še opominjamo nešteti neznanih dokazov sinovske vdanosti Cerkvi in Kristusovemu namestniku, ki so nam prihajali ob Naši izvolitvi in kronanju, in tolikega prisrčnega slavlja in toplega sijaja, in radi se poslužujemo te prilike, da se vam, častiti bratje, in vsem udom katoliške družine, iskreno zahvalimo za ta miroljubni plebiscit, v katerem je tako odlično prišlo do izraza priznanje papeštva in neomajna zvestoba vrhovnemu pastirju. Vemo pa, da vse to slavje ni šlo Naši ubogi osebi, ampak edino in izključno najvišji službi, v katero Nas je Kristus Gospod poklical. In od prvega trenutka smo čutili vso težo velike odgovornosti, ki je združena z najvišjo, po božji previdnosti nam podeljeno oblastjo; pa veličastni in jasni dokazi edine in nerazdružljive kat. Cerkve, ki se tem bolj strnjeno zgrinja okrog nezlomljive Petrove skale v neprebojno obzidje, čim bolj raste besnost Kristusovih nasprotnikov, so nam bili v veliko tolažbo. In ta plebiscit svetovne katoliške edinosti in nadnaravnega bratstva narodov ob skupnem očetu nam je toliko bolj dragoceno poročilo velikega upanja, čim bolj žalostne so bile materialne in duhovne okolščine v času, ko se je to dogajalo. Ta lepi spomin Nas je tudi krepil v prvih mesecih našega papeževanja, ko smo že okusili bridkosti in težave, s katerimi je posuta pot skrivnostne neveste Kristusove po svetu.

Tudi voščila tistih, ki sicer niso udje vidne katoliške Cerkve, so nas nad vse ganila in ne moremo molče mimo njih; saj so v svoji plemenitosti in iskrenosti izrazili to, kar jih drži z nami, bodisi ljubezen do Kristusove osebnosti, bodisi vera v Boga. Vsem gre naša globoka zahvala. V vsem zaupamo v božje varstvo in vodstvo in slovesno izjavljamo, da smo prežeti ene same želje: da bi posnemali zgled dobrega Pastirja in vse pripeljali k sreči: „da bi imeli življenje in ga imeli v izobilju“ (Jan 10, 10).

Zlasti pa se moramo ginja javno zahvaliti za vse izraze spoštovanja in vdanosti, ki smo jih prejeli od vladarjev držav in javnih oblasti tistih narodov, s katerimi je Sveta Stolica v prijateljskih odnosajih. V posebno radost pa nam je, da moremo v tej prvi okrožnici vsem narodom po širnem svetu med te šteti drago Italijo, rodoviten vrt vere, ki sta ga zasejala apostolska prvaka; Italijo, ki po sklenitvi Lateranske pogodbe — do katere ni prišlo brez božje previdnosti — zavzema častno mesto med državami, ki so uradno zastopane pri Apostolski Stolicy. Ta pogodba je bila srečen začetek, kot zarja mirne in bratske zveze duš v verskih zadevah in v svetni združbi, „v Italiji je obnovljen mir Kristusov“; vedno prosimo Boga, da bi v jasnih dneh tega miru oživljal in krepil duha italijanskega naroda, ki je nam tako blizu in sredi katerega živimo; molimo in prosimo, da bi ta narod, tako drag našim prednikom in Nam, zvest svoji slavni katoliški preteklosti, v dragocenem božjem varstvu vedno bolj čutil resničnost psalmistovih besed „Blagor narodu, ki ima Gospoda za svojega Boga“ (Ps 143, 15). Ta novi, že dolgo zaželjeni pravni in duhovni red, ki ga je to nepozabno delo ustanovilo za Italijo in ves katoliški svet, se nam nikdar ni zdel tako pomemben in zedinjevalen kot takrat, ko smo z visoke lože vatikanske bazilike prvokrat povzdignili in razprostrli roke in blagoslovili Rim, sedež papeštva in Naše ljubljeno rojstno mesto, in Italijo, spravljeno s katoliško Cerkvijo, in narode vsega sveta.

Kot namestnik Njega, ki je v odločilni uri pred zastopnikom takrat najmočnejše svetne oblasti izgovoril velike besede: „Jaz sem zato rojen in sem zato prišel na svet, da spričam resnico; vsak, kdor je iz resnice, posluša moj glas“ (Jan 18, 37), ne čutimo v naši službi nobene večje dolžnosti kot tudi v našem času z apostolsko gorečnostjo spričati resnico: testimonium perhibere veritati. Ta dolžnost pa nam nujno nalaga, da razložimo in zavrnemo človeške zmote in blodnje, ker treba jih je najprej poznati, potem šele bomo mogli ponuditi zdravilni lek: „Spoznali boste resnico in resnica vas bo osvobodila.“ (Jan 8, 32).

(Dalje)

Nedela

v posti tretja.

Jezus je zganjal hüdoga duha i te je bio nemi. Kda je pa hüdoga duha zegnal, je nemi spregovoro i vnožine so se začudile. Nešteri zmed njih so pa pravili: „Z Bulzebubom, poglavnikom hüdih duhov vrage zganja“. I drugi, skušavajoči ga, znamenja z nebes so zahtevali od njega. Toda on je poznal njihove misli i njim je pravilo: „Vsakše kralstvo v sebi razdeljeno, se opusti i hiža se na hižo zruši. Či je zato tudi šatan proti sebi razdeljen, kak bo ostalo njegovo kralstvo? — Zato ka pravite, da z Beelzebubom zganjam hüde dühe. Či pa jaz z Beelzebubom zganjam hüde dühe, s kem je zganjajo vaši sinovje? Zato bodo oni vaši sodci. Či pa s prstom božim zganjam hüde dühe, je zaistino prišlo k vam bože kralstvo. Kda močen, oborožen varje svoj dom, je na varnom njegovo imanje; či pa pride močnejši od njega i ga premaga, njemi vzeme vse orožje, na štero se je zanašao i razdeli njegov plen. Ki je ne z menov, je proti meni, i ki ne spravlja z menov, razspava. Kda nečisti duh odide iz človeka, hodi po sühih krajaj iskajoči počinka i ne najdejoči ga pravi: „Povrnem se v svojo hižo, odked sam prišeo“. I kda pride, jo najde pomeljeno i osnaženo. Teda ide i si privzeme sedem drugih duhov, hüsih od sebe, i ido v njo i tam prebivajo; i končno stanje toga človeka je hüse od prvejšega“.

Kda bi pa eta pravo, je neka žena iz vnožine povzdignola glas i njemi pravila: „Blaženo telo, ki te je nosilo, i prsi, ki so te dojile“. On je pa pravilo: „Od koga bole so blaženi tisti, ki božo reč poslušajo i jo obdržijo“. (Luk. 11—14—28).

Tak nesrečnih ljudi pa zdaj nemamo več, ki bi bili od hüdobnoga duha obsedeni. Bar na zvüna toga ne videti. So nešterni tak hüdobni, kak da jih ma hüdi duh čisto v oblasti, a obsedenih, kak so bili negda, zdaj ne poznamo.

Žalostna istina pa je, da je vsaki človek, ki žive v smrtnom grehi, v oblasti hüdobnoga duha v tej formi, v formi smrtnoga greha, trbe še zmerom izganjati.

Izganjamo ga pri sv. krsti, ar je dete že kakti Adamov potomec v oblasti hüdobnoga duha. Zato pa je krst ravno potreben, da novorojenec iz grešnoga Adamovoga deteta postane dete bože. „Idi iz njega, nečisti duh, i daj prostor Svetomi Dühi!“ govori mešnik nad detetom i dihne v njega.

S smrtnim grehom pa se človek znova poda v oblast hüdoga duha. Te se pa izganja v sv. spovedi. Zato je Jezus, gda je dao apoštolom oblast grehe odpuščati, pravo najprle: „Primit Svetoga Düha“. Primit Svetoga Düha, da bote ž njim izganjali hüdoga duha!

Spoved je tedaj vsakšemi, kl je v oblasti hüdoga duha, ki je v smrtnom grehi, v stani bože nemilosti, v stani pogublenja, jedini redni pripomoček k zveličanji.

Što se zna dobro spovedati, te se zna zveličati. Što se nešče spovedati ali se nešče dobro spovedati te se nešče zveličati. Večno zveličanje, celo večno pogubljenje, večna sreča ali nesreča je tedaj odvisna od spovedi. O kak velika i kak imenitna je sv. spoved!

Spoved je zlata niti, ki potegne človeka iz brezdnega pogübe i ga postavi v prostost dece bože, ga zdigne gori do samih nebes.

Gda misliš opraviti vüzemsko spoved?

Pisma našim dečkom.

3. Nečistovanje.

Dragi dečki! Bog nam v šestu božji zapovedi zapoveduje: „Ne nečistuj!“

Zakaj je Bog moral dati za nečistovanje posebno prepoved? Oh, pač nato, ker je videl, kako vse človeštvo vse čase gazi v tem strašnem grehu. Bog je vedel, kako hude posledice ima ta greh, ne le za posameznike, ampak za vse človeštvo. Ni ga greha, ki bi se tako trdno ukoreninil med vse narode in ki bi rodil toliko zlega, kot nečistovanje.

Vprašali boste, kje vendar tiči leglo tega greha.

Nagoni so skriti v našem telesu. Bog je ustvaril moža in ženo, vsakega po svojem spolu. V njuno telo je položil nagon združevanja.

Ali je to kaj slabega? Ta nagon — pravimo mu spolni nagon — pač ni nič slabega, saj služi visokim idealom: služi, da se potom njega množi človeštvo, ki je ustvarjeno po božji podobi in ustvarjeno za Boga samega.

Rojstvo otrok in njih vzgoja je nekaj tako težkega, da si starši tega bremena nikakor ne bi vzeli na svoje rame, če Bog ne bi položil v človeško telo ono strast, ki služi za rojstvo otrok.

Toda vsaka stvar ima svoje meje in kdor razdira te meje, tisti greši. Ne grešiš, če imaš 100 din, pač pa grešiš, če 100 din ukradeš. Pri spolnem nagonu je nekaj podobnega. Ne grešiš, če ga uporabljaš takrat, ko ti je to dovoljeno, namreč v zakonu, grešiš le takrat, če ga uporabljaš, ko ti je to strogo prepovedano.

Kristus je ustanovil svestvo hišnega zakona. Z njim je združil moža in ženo v eno telo v svrhu roditve otrok. Zaupal jima je skrivnost spolnega občevanja brez greha, ako to delata zato, da bi rodila otroke.

Izven zakona pa je Kristus najstrožje prepovedal spolno občevanje. Za ta greh je določil strašne kazni, ki jih lahko nasledujemo skozi vso zgodovino. Radi tega greha je poslal vesoljni potop, uničil je Sodomo in Gomoro in upropastil je mnoge visoke narode. Trdimo tudi lahko brez pretiravanja, da je večina pogubljenih prišla v pekel radi tega greha.

Dragi dečki, nečistovanje je zlo, proti kateremu bi se morali boriti noč in den prav vsi. Pa kako je dandanes vse drugače! Komaj se otrok zave pameti, že ga vsi uče vseh mogočih nemožnosti v besedi in dejanju. Ko tak otrok doraste, mu je v mislih in na jeziku samo eno: nečista misel in beseda. Vedno išče prilike, kje bi lahko oskrnil kako dekle in stregel svojim strastem. Tak početja mu postanejo vsakdanja hrana in on se jih nič ne sramuje; nasprotno še baha se z njimi. V družbi dela šale na ta račun, ker druge besede na njegovem jeziku ni. „Česar polno je srce, usta rada govore,“ pravi Jezus sam.

Pa poglejmo še, dragi dečki, kakšne posledice ima nečistovanje.

Gotovo ste že slišali o spolnih boleznih, ki jih zdravniška veda pozna pod različnimi imeni. To so krute in ostudne bolezni, ki se jih dečko naleze pri dekletu, dekle pri dečku. Z grozo moramo priznati, da se te bolezni tudi pri nas silno množe. Človek v najlepših letih gnije pri živem telesu in dostikrat mu ni pomoči. Bolezen ga počasi razkrajja, dokler človek ne znor. Takega človeka reši edinole smrt. I kolikokrat se taka bolezen zanese med moža in ženo in njune otroke! Vsi ti so usojeni na po-

časno umiranje in življenje jim je le v hudo breme.

Nečistovanje je premnogokrat žalosten vzrok družinskega razkola. Mož vidi, da mu je postala žena nezvesta, ali pa žena opazi, da mož hodi drugam in razdor je tu. Oba dolžita drug drugega nezvestobe in vlačugarstva in oba tožita o neznosnem zakonskem bremenu. Navadno se taki zakoni končajo z ločitvijo. Danes je takih primerov vse preveč in ni čudno, če se resen dečko in resno dekle bojita stopiti v zakonski stan.

Nečistnik oskruni mnogo deklet. Vzame jim najlepšo cvetko, oropa jih predragocenega zaklada, vzame dekletu mir in vsadi ji v srce nemir in stud do življenja. Usta takega dekleta utihnejo in nič več ne pojo veselih, nedolžnih pesmic.

Koliko predobrih deklet so nam nečistniki že oropali! Bile so na najlepši poti, da bi postale vzorne matere, toda sedaj niso, ker niso prinesle v zakonski stan tega kar dobra mati nujno potrebuje, čistosti.

Poleg tega poglejte, dragi dečki, v svoje srce! Ali si ne želite, da bi prav naše žene stopile z vami pred oltar čiste, neomadeževane? Ali je med vami kdo, ki bi rajši vzal za ženo vlačugo, kot čisto dekle? Mislim, da ga ni. In če si vi tako želite čisto nevesto, potem si jo želi tudi drugi. Zato je vaša sveta dolžnost, da ne omadežujete deklet in jih tako unesposabljate za zakonsko življenje.

Nečistnik je vdan samo svojim strastem. Za dobra dela nima misla. Vedno in povsod išče prilike, da bi se naslajal in nobeno dekle in pred njim varno. Nečistnik se poniža pod žival. Žival spolno občuje le takrat, kadar to od nje zahteva narava. Le razumni človek je tako neumen, da te meje ne pozna.

Naštel sem vam, dragi dečki, le par zlih posledic nečistovanja, pa govoril bi vam lahko o tem mnogo, mnogo. Popeljal bi vas lahko v prepolne bolnišnice, kjer bi se vam ježili lasje od groze; pokazal bi vam lahko tudi v naši okolici ta greh, pa ne bom, ker vem, da nam je vse to dobro znano. Vem, da ta greh tudi vas muči, toda dečki, pogum! Kvišku srca! Nad nami je Bog, ki nam prav v težavi tako rad pomaga.

Dečki, v borbo za čistost, ker nam je to potrebno za dušno in telesno korist. Poglejmo milijone svetnikov in svetnic, redovnikov in redovnic, duhovnikov in svetnih ljudi! Če vsi ti lahko žive čisto, zakaj ne bi mogli ni.

Še tole vedite, dečki moji: tisti dečko kaj velja, ki se obvladati zna. Tiste cvetlice mi ljubimo, ki cveto visoko v gorah, ne pa ob kalnih nižinskih vodah.

Poskusite, dragi dečki, s pogostim obhajilom napraviti močno oporo proti nečistim strastem! Poskusite in videli boste, kako veselje občutijo čisti ljudje v svojem srcu! (Dalje).

Zanemarjanje v mladosti, se maščuje na starost!

Otroci, katerih starši skrbje za to, da redno čistijo svoje zobe s Sargovim Kalodontom proti zobnemu kamnu, si ohranijo zdrave in trdne zobe. Nasprotno pa otroci, ki jih starši niso naučili, da čistijo zobe, ali so sami v tem oziru malomarni, že zgodaj trpijo na obolenju zob. Dolžnost staršev je torej, da o pravem času nauče otroke na redno čiščenje zob s Sargovim Kalodontom, ker si bodo na ta način ohranili do visoke starosti trdne, zdrave in lepe zobe.

Mura je šepetala.

Šepetala je! Šepetala nekdan našim očetom in njih očetom — šepetala bo našim vnukom! Kaj je mislila šepetati, nismo vedeli nikdar. Videli smo samo njen srd, kateri nam je brez usmiljenja drl našo zemljo in naše gozdove. In to, kar se je do danes zgodilo po njenem šepetu, so ljudje videli, a kaj še bo, tega ne vemo. Šepetala je! A najhujši je bil njen šepet tople pomladi pred tremi leti. Usodna je bila ta pomlad za nas izakovske gozdne posestnike ob Muri. Nič se si ni mislil, da bo njen šepet tako strašen. Pa vendar je bil. Visoko, kakor mogoče nikdar, je dvignila Mura to pomlad svojo glavo in z rokami objela vse, kako daleč so ji segli njeni razsežni prsti. Strah jo je bilo videti. A sedaj ni šepetala, ampak besno je rjovela, drla tu in tam in vlekla s seboj vse, kar je šlo. In vsa zadovoljna je kričala: „To je bila nekdan moja last, z menoj mora nazaj pod mojo oblast. In kaj je nesla s seboj? Nesla je gozdove, krasne gozdove, ki so jih agrarni interesi kupili od grofice Zichy. Nesla je in šepetala: „Ižakovčari, to bi morali kupiti od mene. Jaz sem to tu pustila, jaz sem pustila v tisti zemlji plod in zdaj mora z menoj. Polegel se je ščasoma njen srd, vse nižje in nižje ji je klonila glava, a njena pot je bila vedno ista, neusmiljena do človeka. Vse globlje in globlje je rezala v šume, padalo je drevje kot trava pod koso in danes že šestnajsti posestnik čuti udar — trpi škodo, čaka pomoči, a vse zastoj. Iskali smo pomoči, obračali se na vse strani, v preteklem letu 1939. smo vložili dve prošnji in kaj smo dobili in kaj slišali? Glas šumeče Mure, ki je opravljala svoje delo naprej in šepeta zopet nam nerazumljivo. In takrat one pomladi, pred tistim hudim časom, ko smo že itak v naprej videli strahoto, mi in pa gospoda, ki ravna njene bregove, kaj je bilo potrebno takrat? Mogoče samo par tisočakov, samo nekaj čolnov betonskega kamna je bilo potrebnih, da se vrže v bran divji vodi, a rešitve ni bilo. In danes: milijone je treba vreči v Muro, da se uravna in ako bi se uravnala, kaj bi imeli. „Nič!“ One tisoče voze drv in mnoge orale gozdov bi spet lahko vživali komaj naši otroci ali pa njih otroci. Ni pa še to vse! Kam bo šle vse šlo, če ne bo pomoči. In mesto, da bi užival človek v tej hudi zimi toploto gorke peči, se mora hladiti s spomini, s strašnimi spomini na drva, ki jih je imel, ki bi ga lahko grela, a šla so z vodo. In še se danes vprašamo, kdo je temu kriv? Mi smo svoje storili. Odgovor pa, ki smo ga dobili, je bil sila kratak in to: „Ni denarja!“ A ako bi bilo to obrežje razmetano od zdavnaj, bi vedeli, tu je treba ogromnih žrtev. Temveč ne samo naši očetje, ki so videli dobro utrjene bregove in s kamnom zidane, ki jih je napravila bivša Avstro-Ogrska, tudi mi mladi smo to videli že v naši državi prvih leta, in sedaj vprašamo, zakaj ni oblast pazila na to, da bi se popravljale malenkostne škode in stvar bi bila rešena. Zakaj ni postavljen neki rezervni fond, iz katerega bi se lahko delala takša mala popravila. Mura pa je šepetala, šepetala je naprej in ne samo šepet, tudi svoje strašno delo pripravlja vse nižje in nižje proti našemu brodu. Tu nam še leži edini košček obrežja, v katerem je naša rešitev in kjer se lahko prepeljemo z brodom in zdaj, če ne bo pomoči in bi šlo tudi to — potem kaj? Mura šomače, brodar pa se joče za svoje obrežje, ker se ga Mura hoče polastiti, Mura pa šepetala:

„To obrežje bo vse moja last, vse to sem jaz napravila in bom tudi vse poglobila.“ Kmet pa drži križem roke in gleda drug drugemu v oči. Kako bo vendar to, saj smo vsako leto prosili pomoč za desno obrežje in največ v letu 1939., da bi se ohranilo vsaj obrežje okrog broda, ker tu že celo voda liže že napravljeno zgradbo. Če nam še to voda odnese, potem smo pogubljeni. Ne moremo več ne na levo, ne na desno. Brod smo si kupili, da bi si prevažali drva in krmo, s težkimi trudi smo si zgradili cesto in mostove, ki so nas stali precej tisočakov, bili smo namreč to prisiljeni storiti, ker so naši gozdovi doma onstran Mure. Okrog 130 katastralnih oralov gozdov je preko Mure in to naj se opravlja brez broda ali pa v divji in razcafrani vodi? Nemogoče!

Mura pa le šepetala: „Kaj so meni vaše poti in vaši mostovi, jaz delam vedno in vedno svoje desne poti, saj v enem mestu imam šele sedem klastrov in tekla bom po stari poti proti zeleni štajerski plani.“

Mura pa le šepetala: „Vse to bo moja last in moja last!“

In danes, ko nam šumlja Mura. Ničesar? In najveličastnejši glas na vodi je mlin ko slišimo

klip klop, klip klop, a ta mlinček, tudi njemu je vzela ledena Mura življenje in v bridkem spominu se nam oglašja pesem:

Al' ko pa bi mlinček zaspal, bi mlinar in kmet žaloval, bi jokali otroci in tožili glasno, kako je brez kruha hudó.

Kolikokrat je to pesem veselo prepevalo staro in mladó, bilo doma ali pri kozarcu vina, a danes? Ni pesmice, ne šumenja Mure, in ne glasu mlina. Pred očmi imamo lahko samo žalostnega mlinarja in kmeta. Ostal pa je tvoj šepet in to ta, ko si šepetalo, da boš vse napravila sama. In res. Bila si najboljši graditelj. Napolnila si vse svoje bregove z betonom iz leda, poravnala vse vdolbine in jame in stojiš trdna kot nikdar. Ni pa to tvoje delo za vedno. Spet bo dal dobri Bog čas, topel veter bo ganil tvoje dobro zgrajene zidove. Pa če se vprašamo sedaj, kaj boš potem šepetala? Ne vemo! Znova bo mogoče tvoja divjost narasla, dvignila skoraj gotovo visoko svojo glavo in joj bodo rekli gozdovi v „Melinčki meki“. Isti šepet kakor ostalim, tako tudi tem gozdovom. Ali imamo sploh kaj dobro ohranjenega? Ničesar! A ti Mura, upajmo, da boš v kratkem zopet oživela in mlinar Imri bo zopet stopil vesel v Mlin, dvignil zapor in vstala bo spet pesmica:

Oj teči mi Mura lepo in ženi to mlinsko kolo, naj kamen vrti se in žito drobi in v skrinjo se moka praši.

Mura! Čudna se mi pa zdiš, da si mi obudila vse te strašne spomine zdaj, ko spiš, ko ni življenja s teboj, a takrat, ko sem se v barki vozil po tebi ali sem plavajoč rezal tvoje valove, si samo šepetala — šepetala!

Na ta mnogi Murin šepet in strah smo vsi onemeli in ni smo si upali zaprositi naslova „Kraljeve banske uprave“ za pomoč.

Žitek—Perša.

Sodarske (pintarske)

pomočnike sprejme pri prosti hrani, stanovanju in perilu Fran Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo. Nastop takoj.

Glasi iz Slov. Krajine.

Črensovci. G. urednik Kleki so v Ljubljani v bolnici Leonišče bili opererani i so nevarno betežni, zato se vsem naročnikom prav lepo priporočajo v molitev. Meli so pripravili šče več govorov, ki bi jih povedali na zasjedanji banskoga sveta, pa njim je nepričakivana bolezen to preprečila.

Sobota. 17. i 18. februara je bio tečaj mladinske organizacije JRZ, ki se ga je vdeležilo 50 mladi dečkov iz razni krajov naše krajine. Predavali so gg. Casar Franc, banovinski tajnik JRZ, advokat Bajlec i šef borze dela Kerec.

Lendava. Jako smo nezadovoljni z voznim redom naše proge; naj se znova postavi dopodnevni mešanec, da bo pošta mogla redno delivati, ne pa da zavolo večni zamud komaj kesno popodne dobimo pošto, ki smo jo prve redno pred poldnevom dobivali. Malo več smisla za sporazum, pa do zadovolni tudi Hrvatje i inozemci, ki se večkrat obrnejo na obmejnoj progji.

Dokležovje. Most na Müri se je premekno i visi; prišlo je vojaštvo na pomoč. Dva človeka sta pri popravlanji spadnola pod led, šteroga so mogli razstrliti, da so jiva bar mrtviva izvlekli.

Veržej. Duhovne vaje za salezijanske sotrudnike i sotrudnice bodo v kapeli Marijanišča od 5. marca zvečer do 9. marca zjutraj. Vabimo k obilni vdeležbi.

V. Polana. Gasilska četa je 4. februara priredila igro v šoli. Vnogi se je zamerilo, da je po igri bio ples.

STAROSLOVENSKE MOLITVENE KNIGE se ponovno dobijo za 30 dinarov v knjigarni pri Zver Ivani v Soboti.

Ali mate na vrta kakšo breskev? Četudi mate samo eno, se vam splača kupiti zdaj izišlo knjigo goriškoga gojitela breskev Evgena Arčona: „Kako gojimo breskve po sodobnih navodilih.“ V njej te najšli praktične nasvete, po šteraj je mogoče z malim trüdom pridelati dosta lepi breskev. Knjigo z 80 stranami, ki jo ponazorjuje 20 slik, dobite v vsaki knjigarni. Košta samo 6 din.

Duga ves. Graničarji so strelili eanoga vuka. Nej čüda, da zverina prihaja v bližino človeških bivališč, vej takše zime že dolgo ne pomlimo. Samo v lendavskoj okolici je zimos zmrznolo že par ljudi, vnoge hiže i štale so morali podpreti, ovak bi se zavolo prevelkoga snega podrla.

Diplomirao je na pravni fakulteti ljubljanskega vseučilišča g. Pavle Berden, doma iz Kobilja. Omenjeni je ves čas svojega študija neumorno delivao v katoliških akademskih i prosvetnih organizacijaj; bio predsednik „Zavednosti“, „Straže“ i si povsod pridobo srca s svojov požrtvovalnostjov i delavnostjov. Mladomi g. pravnik želemo ševnogo uspehov i sreče na živlenski poti i njemi k tomi uspehi iskreno čestitamo!

Na podporo Novin je darivao g. Dominko Anton iz Kobilja 15 din. Bog povrni!

Beltinci. 100 Din. nagrade dobi tisti, šteri bi našeo mojega psa ali povedao kje je! Izgübo se je pred 10 dnevi. Pes je mali i to beli, dlako ma kratko, kundrasto kak birka. Rep ma kratki. Dotični se naj javi v Beltincih — apoteka.

Turnišče. Dobili smo že dugo pričakivane orgole, ki so jako lepe i podobne lendavskim.

Krajna. Pri grofici Batyanyi sta služila Janez Horvat i Škalič i njoj vkradnola več jezer penez. Okrožno sodišče v Soboti jiva je obsodilo vsakoga na 2 leti i 2 meseca robije ino povračilo škode.

Skakovci. Zmrzno je na poti iz Francije domo 36-letni Anton Bokan, edini sin, ki se z

očom nej razmo. Leta 1936. je prišeo v Francijo i doma zapravo 30.000 Din s kartanjom i pijančüvanjom; nato pa znova odišeo v Francijo. Na cesti se je razložno vidilo, kak je hodo se pa ta, par metrov se je celo vlekao po kolinaj. Mraz je bio tisto noč jako oster.

Dobrovnik. V bližini naše vesi se je stavo mali balon, ki je bio prazen, zato nišče ne mogo ugotoviti, odked je.

Enodnevni tečaj o trsni rezi v vinogradi se bo vršo na vinarski i sadjarski šoli v Maribori v soboto, dne 24. februara 1940. Tečaj je brezplačen, teoretičen i praktičen i bo trajao od 8. do 12. i od 14. do 18. ure. Za hrano skrbe tečajniki sami.

Pozdrav pošilajo iz Francije: Sobočan Anica iz Gomilice, sestri, svaki, Katici, Miciki, rodbini, botrini sosidom, Marijinoj družbi z voditelom g. dekanom Jeričom in rojstnoj vesi Gomilice. Gutman Alojzija vsem svojim domačim i celoj cankovskoj fari z g. župnikom i sestram v Marijinoj družbi. Smej Martin i žena celoj odranskoj vesi, beltinskim duhovnikom svojim i ženinim staršom, bratom, sestram, botrini, sosidom, posebno prijatelji Berdeni, celoj bogojanskoj fari, vsem prijatelom i znancom vseširoj sveta i celoj Slovenskoj Krajini. Bog jo naj ohrani.

Ka novoga v politiki.

Boj med pristaši sporazuma i med pristaši velesrbske misli se nadaljuje; med Srbi velesrbstvo zagovarja tista stranka, ki je dozda med Slovenci i Hrvatima gučala za najčistejše „jugoslovanstvo“, to je JNS: srbski i hrvaški politiki so to javno ugotovili. JNS je s pomočjov radikalov i demokratov probala napraviti velesrbsko fronto, ali oboji so vabilo odklonili. Tak je zdaj Dr. Kramer, ki je prle hvalo Dr. Mačka, istoga v Ljubljani javno napadno.

Nadziranje cen. Kmetijski i gospodarski minister sta na podlagi nove uredbe izdala spisak tistoga blaga, pri šterom bo vlada nadzirala cene.

V Beogradu je bila ustanovljena jugoslovansko-bolgarska trgovinska zbornica, ki bi naj podpirala trgovino med obema državama.

Nemci so sklenoli gospodarsko pogodbo s Sovjeti, ali pitanje, kelko de jim to pomagalo, vej je znano, kak nemarna

je sovjetska uprava, pomenkliva proizvodnja i promet.

V Bolgariji je nova vlada, v šteroj je zunanji minister Popov, dozdašniji bolgarski poslanik v Beogradu; tak se prijateljstvo med Jugoslavijov i Bolgarijov šče potrdi.

Bojišča.

Sovjeti so zavzeli pred obrambno Mannerheimovo črto i v nešternih mestih, že v črti samoj, već važnih postojank. Finska je Švedsko zaprosila za vojno pomoč, a ta je to odklonila, ka se boji Nemčije; pač pa dovoli prostovolcom, da idejo prek njenoga ozemlja na pomoč Finskoj.

Po najnovijih novicah so Finci dosegnoli do zdaj največšo zmago i to pri jezери Ladoga:

zaplenoli so sovjetsko zastavo 18. divizije, ki nosi znak mesta Jaroslav i predstavlja zemlevid, na šterom so naslikani srp, klepač i sovjetski bajonet, ki sega prek baltičke države proti Skandinaviji tak, da dosegne najbolje zapaden rob Norveške. Glavno zaslugo za to ma general Haeglund, ki je v toj bitki obprvim poslao v boj male finske topniške oddelke na smučaj; sovjetska divizija je bila tudi že izčrpana zavolo mraza i gladü. Sovjetski vojaki so se skrivali za razne vojne naprave i vküp zvelkli tanke, da bi se branili; zavolo glada so sovjetski vojaki pobijali konje, da bi se hranili. V jednoj bitki je na finskoj strani spadnolo troje oseb, ranjenih pa bilo 6, dočim je v istoj bitki na sovjetskoj strani spadnolo 300, ranjenih pa bilo 100. — Trup sovjetskih letal je obdani s posebnimi kovinskimi ploščami, v šteroga je en Finski letalec poslao 800 strojniških krugoa, pa ga nej mogoce prebiti; ta letala bodo Finci mogli strelati s topi, ali pa pogoditi člane posadke. — Finci so tudi zgrabili višišega sovjetskoga oficera, ki je bio nedavno proglašeni za „junaka sovjetske unije“; zednim so zgrabili 1000 drugih rdečih vojakov i dve diviziji topništva. — Važno je tudi, da sta se sporazumeli finska garda i socialisti; zadnji, to je socialisti so sovražili gardo, ka so se bojali, ka ona proti njim nastopi, kda na fronti zmajajo; objavili so skupni proglas.

Iz Berlina poročajo, da je edna nemška patrola prodrila globoko v francoske linije i vničila automobil, v šterom je bilo 20 vojakov; Francozi so strelali iz automatskih strojnic i revolverov; končno so Nemci z ročnimi granatami vničili Francoze, ki so se nej šteli dati, kda jih je nemški oficir na to pozvao. Francozi, pa od toga pravijo, da je te njihov oddelek zajšeo s poti i tak spadno v zasedo sovražnika.

V južnom Atlantiki so zasledili edno nemško križarko, ki jo spremla šče ena druga nemška ladja, da jo oskrbuje s potrebnim materialom. Ta križarka čaka na zavezniške ladje, da bi maščevala vničenje križarke „Graf von Spee“.

Sovjeti so metali zažigalne bombe na švedsko obmejno mesto, ki je bilo dobro vidno, tak da je bila pomota od strani Sovjetov izključena. Iz Anglije je že prišla prva pošilka vojnoga materijala na Finsko.

Pogajanja med Anglijov i Romunijov so se dokončala jako zadovolivo; Angleži so spoznali, da romunska petrolejska komisija postopa nepristranski.

Namesto proslav - molitve.

Vogrski regent, Horthy, bo meo 1. marca t. l. 20-letnico kak je prevzeo regentstvo. Prebivalstvo je pozvao, naj gledoač na slabe čase, molijo te den v cerkvaj.

Razgled po katoličanskom sveti.

Družba Jezusova, ki jo ustanovo španec Ignacij Loyola, letos obhaja 400 letnico obstoja. Družbo zdaj vodi Poljak Ledochowski i ima 26 000 članov; hiš imajo 1500 (vnoge od teh so cele univerze). Izdajajo 1112 revij v najrazličnejših jezicah sveta.

V Indiji pogani katoličanskim redovnicam pravijo „mofumahali“ — kralica, zato ka takše lübezni med pogani nej mogoče najti, kak požrtvüvane so katoličanske redovnice.

Prvo obhajilo kanadskih petorčic bo letos; rodile so se v zdaj že svetovno znanoj družini Dionne.

Mannerheimova hči, slavnoga finskoga maršala, Zofija je katoličanka i živi v Parizi. Lansko leto jo je oča obiskao i sta večkrat bila pri meši. Iz Pariza je oča šo v Lausanne, da bi ga

operirali v ustih, da je zvedo za zvezo med Nemčijov i Rusijov, je med smehom pravio: „To je dobro, da zdaj zobe mam v redi, bom bar lahko sam zapovedavao četam“.

Italija. Osrednji odbor akcije *proti preklinjanju* je januara meseca v vsakoj občini priredio „den proti preklinjanju“. Državne i cerkvene oblasti, posebno pa članstvo katoliškoga apostolata, so sodelovali. Radio je oglasio med drugim sledeće: „Mi moramo grdo navado preklinjanja, preostanek iz materialističnoga komunizma, ednok za vsikdar iztrebiti! Preklinjanje je žalitev Boga, šteromi je italijanski duh postavio božje hrame i umetnine neminlive vrednosti. Nikdar ne dopustimo, da bi kakše grdilne reči iz nečistih vüst spakedrale italijanski jezik“.

Ka se godi po sveti.

V Bolgariji v Carevbrodu, obmejnom kraju, v najlepšoj lübezni živi 12 različnih narodnosti.

Finska. Holandski list „Maasbode“ poroča, da žena i hčerka finskoga izdajalca Kuusinenena, ki je po zapovedi Stalina v Terijokiju ustanovo nekakšo vlado, obe, kak i aktivni članici organizacije „Lotta“ kak prostovoljki delata za finsko zmago i samostojnost; tudi dva njegoviva sina se v finskoj armadi borita proti bolševikom.

Skrb za ozimne setve.

Letošnja dolga zima in visoki sneg ne bo nič posebno dobro vplival na ozimne setve. Na prvotno padli sneg je padel dež, ki je napravil trdo, zraka nepropusno skorjo po vsej zemeljski površini. Na to skorjo pa je padel spet visoki sneg, tako, da je do rastlin nemogoče vsak dostop zraka. Ker ozimne setve ne dobe zraka, bodo pričele veneti, se sušiti, plesniviti in gniti. Ako bo pa ta snežna skorja še dolgo cela ležala na setvah, bodo popolnoma uničena.

Zato je potrebno, da kmetovalci čimpreje z živino pregazijo vse njive, na katerih so ozimne setve. Pri gaženju se napravijo odprtine v trdi ledeni skorji skozi katere pride zrak do rastlin. Manjše površine lahko pregazijo tudi otroci. Mesto, da bi po snegu skakali okoli hiš, naj gredo skakati preko ozimnih setev, pa bodo s tem napravili še veliko korist.

Prežganje ledene skorje na ozimnih setvah naj se izvrši čimprej prav gotovo pred pričetkom južnega vremena. Ob južnem vremenu bi se pričela namreč nabirati v napravljenih odprtinah voda, katera pa ne bi pustila dostop zraka do setve.

Ko skopni sneg, bo pa po-

trebno setve pri katerih so se rastline vsled mraza povzdignile od zemlje — povaljati. Gošte setve pa bo potrebno najpreje pobranati, in nato ako bo potrebno, tudi povaljati. Le prevočasno opravilo zgoraj označenih del bo rešilo ozimne setve letos pred večjimi škodami.

CENE

Cene živine i kmet. pridelkov.

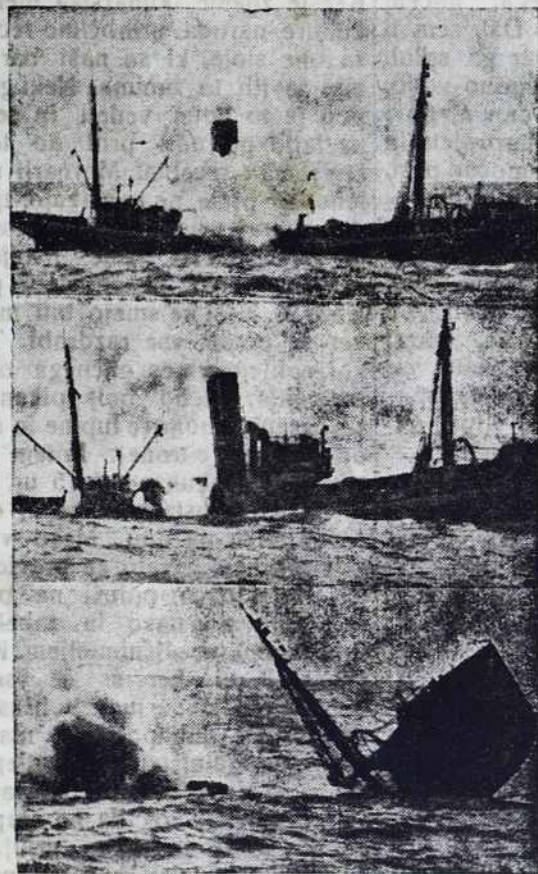
Murska Sobota, dne 12. febr. 1940. Biki I. vrste 6 din, II. vrste 5, III. vrste 4 din, telice I. vrste 6, II. vrste 5, III. vrste 4.50 din, krave I. vrste 3-3.50, II. vrste 2.50, III. vrste 2 din, teoci I. vrste 4.50, II. vrste 4 din, debele svinje 11.50 din, poldebele 5-8.50 din. za kg. žive težee. — Govensko meso I. vrste 12, II. vrste 10, svinško 15-16, slanina 18, svinška mast 20, govenske sirove kože 12-14, telečje 14 din za kg. — Pšenica 2, žito 1.60, oves 1.50, kukorca 1.50, grah 4, krumpiři 1.20, seno 90-1.10, slama 0.50, pšenična mela 3.80-4.20, kukorčna mela 2.50-3, ajdinska mela 3.-3.50 za kg. — Trda drva 100 din za kub. meter, belice 0.80 do 1 din za komad, mleko 2 din za liter, zmoočaj 25 din za kg.

Silje.

Novi Sad. Kukorca bač. 129-130, bač. pariteta Indija 127-8. Mela bač ban. srem. slov. št. 8. 140-142.50. Drugo nelspremenjeno. — Promet srednji.

PENEZ

London 1 fünt 173-217 Din
Pariz 100 frankov 98-128
Newyork 100 dol 4424-5520
Nemška marka 1470-1490



Kak se potapla ladja, če podmornica strli s torpedom v njo: zgoraj: torpedo je dobro zadeo. V sredini: ladja se potapla. Spodaj: samo zadnji tao je šče vöni, ali tudi te zdaj pa zdaj premine.

Kmetovalci, očistite svoje sadno drevje!

Mesec februar in marec je čas, v katerem si mora kmetovalec, sadjar, najti priliko, da si dobro očisti svoje sadno drevje. Stari predsek, da drevja ni potrebno čistiti, ali da se drevje samo čisti, ne drži. Kakor očistiš njivo pred bodočo setvijo po stari žetvi, moraš tudi sadno drevje očistiti in ga pripraviti za dober rod v prihodnjem letu.

Nekateri sadjarji so že pričeli tudi prejšnja leta čistiti sadno drevje, toda vedno z velikim strahom, da ne bi kaj preveč porezali z dreves. Ali strah ni bil upravičen. Vse obrezovano sadno drevje je pri nas še premalo obrezano in nikjer preveč. Po večini pa kmetovalci sploh ne obrezujejo sadnega drevja! Vsem, posebno pa še tem, naj veljajo ta navodila o obrezovanju sadnega drevja.

Vsak sadjar si mora dobro ogledati sedaj po zimi svoj sadovnjak in ugotoviti, ali je vse drevje zdravo. Vsa stara, suha ali napol suha drevesa mora sedaj odstraniti iz svojih sadovnjakov. Stara, rakasta, po kaparjih in krvavih ušeh napadena drevesa mora spraviti iz svojega sadovnjaka. Ta drevesa so navadno tudi zelo visoka in se ne dajo čistiti. Zato so leglo boleznih in škodljivcev, kateri se spomladi preselijo na mlado drevje in nam tam napravljajo občutne škode. Staro, bolno drevo odstraniti iz sadovnjaka in mesto njega še isto leto posaditi mlado drevo, je pravi način gospodarjenja. Če pa puščaš staro drevje v sadovnjaku, da še eno leto ali dve prav malo rodi, a pri tem z boleznimi na njem že okuži cel mladi sadovnjak, si sam sebi več škodoval kot pa koristil. Zato staro drevje čimprej iz sadovnjakov in novega v sadovnjake, da bo isto pričelo čim prej roditi.

Suhe veje, rakaste veje, veje na katerih je rasel ptičji lim, ter od snega polomljene veje je tudi pri čiščenju drevja potrebno najprej odstraniti z dreves. Suhe dele odlomljenih vej je tudi potrebno odžagati. Rane nastale na drevju vsled odžaganja vej pa je treba z ostrimi noži obrezati in zakrožiti, nato pa zamazati s cepilno smolo ali toplim katranom, če tega ni pri rokah, je za najhujšo silo tudi čista masna ilovica dobra. Vsekakor pa je cepilna smola boljše od ilovice.

Z drevja je potrebno očistiti tudi vse divje poganjke. Ti po-

ganjki so „roparji“ na sadnem drevju, ki porabijo za svojo rast mnogo hrane, ni pa na njih skoraj nikoli plodu.

Med vejami, katere se križajo na drevju, je potrebno odstraniti vedno po eno vejo. Navadno tisto, ki je močno že obdrgnjena in ranjena ter ono, ki je v napolje in dela senco ostalim okolišnim vejam. Pogoste veje in veje, ki štrlijo v zrak, je treba tudi obrezati, odnosno visoke veje prikrajšati. Pravilen način vzgoje drevesa je ta, da se drevo vzgaja na široko, ne pa pretirano na višino. Opazujte in bodete ugotovili, da le nizke in vodovodne veje so v glavnem rodne veje na drevesu. Visoko strleče in dolge veje na drevju pa so navadno polne listja in prav malo plodu je na njih.

Drevo, ki ima pregoste veje ni navadno plodno, zato ker ne more zraku in sončni žarki do slabih plodov, ki so skriti v gošči zelenih listov. Drevo mora biti obrezano tako, da niti ena veja ne zasenčuje ali ovira v rasti drugo vejo. Le tako drevo bo rodilo in dalo zaželenega plodu.

Kdor še sam ni obrezoval ali videl, kako se pravilno obrezuje sadno drevje, ne bo znal kar po svoji glavi pravilno obrezati drevja. Vsako leto se vrši v srezu več praktičnih tečajev za obrezovanje sadnega drevja. Kmetovalci, udeležite se teh tečajev. Ako vam ni dana prilika, da bi tak tečaj obiskovali, pa pokličite,

da vam kak mladi kmečki fant, ki je končal kmetijsko šolo, obreže vaše sadno drevje. Gospodje učitelji po vaseh tudi po večini znajo obrezovati sadno drevje. Vprašajte jih za nasvete in navodila. Vidite, prilik je mnogo, da bi se vam pomagalo z nasveti pri obrezovanju in čiščenju drevja. Le sami se morate zadržati in pobrigati za to.

Posebno pa se vam še svetuje, da vse sadno drevje očistite mahu, lišajev, stare skorje dreves, drevesnih gob in suhih gnilih plodov, ki so od lani ostali na sadnem drevju. V njih prezimujejo razni škodljivci in klice bolezni. Ako bomo te pravočasno uničili, se bomo rešili mnogih nadleg na našem sadnem drevju.

V tem času se mora porezati, obrati in takoj sežgati goseničja gnezda zlatnic in glogovega belina, ki so ostala na sadnem drevju. To delo se najlažje izvrši po zimi, ko se vidijo vsa gnezda in zapredki na golih vejah drevja. Prepričajte pa se tudi sami, da letošnji hudi mrz ni škodil nič gosenicam in bubam, ki prezimujejo v teh gnezdih. Vse so ostale žive! Če jih pa sedaj ne bodete uničili, vam bodo pa prizadejale spomladi spet mnogo škode na drevju.

Šele očiščeno sadno drevje, predvsem pa, ako bo pravilno škropljeno proti raznim škodljivcem sadnega drevja, vam bo zadovoljivo rodilo.

Za enkrat vam svetujemo, da



Beda naših dni.

Propadanje.

Kjer srečno so nekdanj živele družine naše med seboj, kjer so prepevale, trpele, tam vlada danes gnus in boj.

Slovenske žene in moške po beznicah pijo, pijó ves dan, vso noč, gorje! Ostudno je telo, obup jim sije iz oči, obup nad vsem, kar srečo da ljudem in pijejo vse dni, noči, kot bi hoteli utajiti in z vinom, z žganjem v sebi skriti razdor srca in strah do večjega gorja. Pijo ves dan, vso noč. Gorje! Gorje!

Rešenje, pridi iz neba, zemlje, naš narod umira — tone! Gorje! gorje!

Pomanjkanje.

Kot medle sence lazijo ljudje, sovraštvo, srd kipi jim iz oči, nemir jim žge srce.

Preklinjajo ljudi, preklinjajo Boga in vse, kar ne trpi gorje in kar se veseli sveta. Slabotna trupla hirajo kot cvetke brez vode, v največji bedi umirajo od dne do dne.

Rešenje, pridi iz neba — zemlje, naš narod umira — tone! Gorje! gorje!

K. I.

Pošta.

Iz Francije smo dobili naročnino od sledečih: Sobočan Ana an Chillis 43.75 din, duga je ešče na lani 20.75 din, zato ka smo to oprvim dobili naročnino za lansko leto. Tak na mešo ne ostane nikaj. Ferenc Alojz, Auzaner 31.25 din, duga na 1939 l. je ešče 38.75 din. Gutman Alojzija a Pailhes 118.75 din, prosimo odgovor, na koj je višek. Smej Martin, Authenay par Chatilom 119.50 din, na koj

pravočasno očistite sadno drevje, drugič pa vam bomo dali navodila o pravilnem škropljenju sadnega drevja.

je višek 7.25 din? Fujs Marija a la Bohal 143.75 din. Na 1938. l. je bilo duga 1960 din, telko smo ta spisali. Na 1939. l. 100 din. Na letos ti ostane 24.25 din. Berke Imre, le Marnols 93.75 din, na koj je višek? Vitek Rozika, Damphlin par Billy 56.25 din, duga je na lani ešče 7.25 din. Ferencek Marija, an Peuch 56.25 din, na letos ostane 26.25 din. Rajsar Emilija, a Sauley 118.75. Na 1938. l. spisali 69 din, telko je bilo duga. Na 1938. l. spisali 49.75 din, tak si dužna na lani ešče 50.25 din. Kalendar smo poslali. Nemeš Mikloš, Hamegicourt 36 din. Zdravec Gizela, Mesnil la Caure, 56.25 din. 2 din. spisali na lansko leto, telko je bilo ešče duga. Na letos spisano 54.25 din. Pečič Alojz, Ferme A l' Age 118.75 din, na koj je višek? Štefko Ivan, Villiers Desoeuvre 137.50 din. Višek spisali po naročilu. Ferko Matija a Ronzieres 18 din. Joha Jožef, Marquize 162.50 din. Poslali smo tudi letošnji M. List i kalendar. Tak je na letos duga ešče 10 din. Ozvatič Štefan, Vesles. Sprejeli 62.50 din. Na lansko leto spisali 50 din, telko je še bilo duga. Na letos 12.50 din. Kovačec Evgen, a Chesy. Sprejeli 60 din.

Gospodinjstvo.

Za postni čas.

Polenovka. Polenovka je riba, ki k nam pride posušena. Nekateri trgovci jo v lugu od pepela bukovih drv namakajo po več dni in jo potem prodajajo namočeno, da se jed lahko še isti dan pripravi. Potem jo skuhaš v slani vodi, daš peteršilja, česna in čebule v ta krop, ko je kuhana, vzameš meso na krožnik, zabeliš z oljem ali z mastjo, preje pa še potrosiš z drobtinami. Zraven daš kislo zelje ali krompir v solati.

Mornarji na ladji polenovko pripravijo na način, ki je za hotele ali velike družine primeren. Ker je znanje kuharstva merilo kulture naroda, približno recept za one sloje, ki so naši naročniki in jih to zanima. Neki gospod je to hotel vedeti in se je na ladji potrudil priti do tega izvrstnega recepta. Mornarji polenovke preje ne namakajo, zgođaj zjutraj pristavijo velik lonec ali kotel mrzle vode, osoljene in velike kose nenamočene polenovke. Kosi ne smejo biti mali, ker se potem vse razdrobi. Takoj nalijejo vmes oljčnega olja, peteršilja, da bo bolj pikantno še česenj, limonove lupine in sok od limone (citrone). Potem se riba počasi kuha 4 do 5 ur, da je mehka in ostane le nekaj oljčnega soka na dnu. Meso večkrat obrnejo. Nato se previdno vzame iz lonca, položi na porcelanasto podstavo in zabeli z drobtinami in oljčnim oljem. Kosti sploh ni, ker so se vse v kuhni omeščale v mehek hrustanec, ki ga tudi pojejo, v manjšem gospodinjstvu se najlepše skuha v široki koštrli iz emajla. Le počasi naj vre, da ne razpada. Ko je že zabeljena, prilij na dno malo te juhe, da bo sočnato in meso v sok pomakaš. Kislo zelje, kisla repa spada kot priloga k polenovki. M. Z.

Beli Vldar.

Pravijo, da je postal popolni brezverec, odkar se je vrnil iz tujine. Gotovo je, da v cerkev ni več hodil in da je vero ob vsaki priliki napadal. Saj je celo par gimnazij končal z zadostnim uspehom, torej gotovo vse ve bolje razložiti kakor duhovniki.

Hodil je skoz velik smrekov gozd, ves s snegom pokrit. Vse je bilo tako čudovito lepo, kakor da je prišel v veličastno katedralo nekje v tujini (tam jih je veliko videl od zunaj, nekatere je celo znotraj pogledal radi umetniške zanimivosti). Kakor da je skrivnostna božična noč, ki prisluskuje pesmi teh mogočnih božičnih dreves, s snegom bogato okrašenih.

Potem je prišel na brezkončno ravnino. Tu ga je veter zajel, strašni veter. Kakor da ga kdo silovito biča, so ga udarjale snežinke v obraz, ovirale pogled, da je moral neprestano mežikati. In se mu je kar rdeče delalo pred očmi. Pa ta strašni mrz, ki reže do kosti in žge kot ogenj, kakor da je „v belem peklu“. Dobro, da je še našel pot. Nekdaj so tu morali odmetavati

sneg. Veliko ga je moralo biti, saj je hodil kakor med visokimi belimi skalnatimi stenami. Ponekod so bile nižje. Ponekod jih je veter celo razdejal in jih počez raztegnil v dolge, dolge kačaste podobe, vmes izjedene kotanje, zopet hribine. Po nižinah je veter podil zmrzneni sneg, ki je žumel kakor pesek.

Spomnil se je zemljepisja in pesmi puščavskega peska, tiste nedoumljive pesmi. Strašne pesmi, če te zajamejo oblaki takega peska.

Joj, saj tudi njega lahko pokoplje ta beli pesek: zašel je s poti in je nikakor več ne more najti. Ovijajo ga vrtinci, kakor bi veter in sneg z njim hotela zarajati blazni snežni ples. Kako žvižga okoli ušes, ki postajajo vedno bolj neobčutljiva. Kakor da se mu roga brezkončna ravnina, raztegnjenih ust, v strahotnem belem smehu.

Tudi noge so mu odpovedale. Zaječal je in klecnil, se sesedel.

V komaj opazni dalji je bil smrekov gozd. Kdo odtam proti njemu brzi? Kakor da je na jadrnih smučih, kakor da je kak beli finski general. Ne, to je bolj častitljiva postava, bolj počasi

prihaja in nima smučí. Tako častitljiva je le papeževa podoba ali vladarjeva, ko si nadeneta najsvečanejša oblačila.

Kmalu bo pred njim. Saj to je sam Gospod, kakor je podobnega videl na mnogih slikah. Samo da je neskončno bolj veličasten i snežnobela halja ga odeva, počez še beli plašč.

Pred njim, nebogljenosednim, je obstal. Roke ima skrite pod plaščem, z obraza mu odseva nenavadna svetloba. Ponehalo je snežiti, veter se niti ne gane. Kakor da pes in mačka pokorno čakata, kaj jima bo gospodar zapovedal.

Gospod mirno stoji, nič ne govori, samo gleda. Ali te oči so kakor dva ognja, kakor plameni, ki govorijo:

„Glej, ti človek ošabni, kako nemočen si, če le naravnim silam ukažem, naj ti pokažejo svojo veliko moč, ki sem jim jo jaz dal. — Kaj šele, če bi čudežno posegel v krogotok stvarstva in bi te z vso silo božje moči ponižal v prah.“ —

Kakor da tako govorijo te silne oči, ali ne v jezi, le v veličastno mirni moči. Kakor da je njih blesk postal še ljubeznivejši, kakor da nadaljujejo:

„Pa nočem tega, nočem tvojeja suženjstva. Dal sem ti dar, največji dar, kar ga sploh lahko tebi dam; svobodno voljo, človek. Strašni dar, če v njegovi moči proti meni, darovalcu in Stvarniku, dvigneš nemočno pest. — Ali se spomniš, da si mi veselo služil, ves blažen, dokler nisi padel v greh. Ali veselje se ti je vrnilo, ko si iz greha vstal. Ko pa več nisi hotel vstati, ko si padel vedno globlje, takrat več nisi hotel za me znati, od takrat več nisi hotel v cerkev. — A le v cerkvi me boš zopet našel, le tam boš zopet vstal.“

Potem je Gospod k njemu pristopil, se ga dotaknil in je bliskovito vstal ter gledal za Gospodom, ki je čudno hitro izginjal. Kmalu je videl v sinji dalji le še kakor veliko Hostijo...

Zjutraj ga je žena radovedno spraševala, kaj se mu je sanjalo, da je tako ječal, imel široko odprte oči in se sunkovito dvignil.

On pa nič ni odgovoril. Pravijo, da odtakrat znova hodi v cerkev.

Camplin.